

4. У конкурентній боротьбі з новими учасниками ринку, що працюють в Інтернет, традиційні банки та інші структури ПФГ вимушені адаптуватися, надаючи клієнтові вичерпний набір послуг та товарів не тільки в банках і їх філіях, але і в Інтернет-мережі як за допомогою своїх власних систем (Proprietary Dealer Systems), так і за допомогою формування загальних порталів, що надають доступ до різноманітних видів фінансових послуг. Формування партнерств і спільна діяльність (Net Sourcing) – необхідний ключ до успіху в жорстких умовах конкуренції, що є стратегією, яка використовує концентрацію діяльності на спільній роботі у формі стратегічних альянсів і партнерств: сьогодні фінансовий ринок еволюціонує у бік феномена “сумісного суперництва” (co-opetition) де якість позиції компанії залежить від вдалого вибору так званого “партнера-конкурента”.

1. Кастельс М. *Информационная эпоха: экономика, общество и культура*. – М.: ЦЕУ, 2000. – С.115. 2. Стриженко А.А. *Воздействие информации, информационных технологий и информатизации на организации в условиях “новой экономики”*. – Новосибирск: Изд-во “Наука”, 2005.

Н.І. Фецишин

Національний університет “Львівська політехніка”

МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

© Фецишин Н.І., 2011

Під методами податкового планування суб’єктів господарювання ми розуміємо прийоми та способи, що застосовують в процесі мінімізації та оптимізації податкових та інших зобов’язань підприємства перед бюджетами різних рівнів та позабюджетними фондами.

У джерелах [1, с. 47-50; 2, с. 21-22] до методів податкового планування суб’єктів господарювання відносять схеми оптимізації та мінімізації податкових платежів підприємства, а також використання пільг. Однак, схеми податкового планування та пільги – це інструменти реалізації концепції податкового планування на підприємстві, а поняття методу є більш широким. Крім того, у [3, с. 53-64] методи податкового планування класифіковано на загальні та спеціальні. До загальних методів податкового планування відносять розрахунково-аналітичний, нормативний, мікробалансів, графоаналітичних залежностей, матрично-балансовий, статистичні, економіко-математичного моделювання. Варто зауважити, що такі методи використовують для реалізації всіх функцій управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємства. Тому, на нашу думку, вищевказані методи стосуються податкового планування суб’єкта господарювання досить опосередковано, отже не варто розподіляти методи податкового планування на загальні та спеціальні, а виходячи з основного призначення податкового планування, зосередитись на тих, які використовують для мінімізації податкового навантаження на підприємство.

Аналіз літературних джерел [1, с. 61-63; 3, с. 30; 4, с. 33:] свідчить про те, що до методів податкового планування на підприємстві можна віднести такі методи: зниження бази оподаткування, перенесення бази оподаткування (або делегування податків структурі-сателіту), заміни форми господарських відносин, поділу господарських відносин, відтермінування податкового платежу, використання територій пільгового оподаткування, використання нормативних положень облікової політики.

Сутність методу зниження бази оподаткування полягає у використанні інструментів податкового планування таким чином, щоб зменшити базу оподаткування, на яку нараховується

ставка оподаткування, і відповідно мінімізувати суму податку до сплати. Зниження бази оподаткування можливе при здійсненні операцій купівлі-продажу, міни, дарування.

Сутність методу перенесення бази оподаткування (делегування податків структурі-сателіту – спеціально створеній структурі, діяльність якої направлена на зменшення фіскального податкового навантаження на основне підприємство) полягає в наявності двох і більше суб'єктів господарювання, один з яких має з певних податків менші ставки, ніж інші, або нульові ставки. Господарсько-фінансові відносини між цими підприємствами організують таким чином, щоб база оподаткування зменшувалась у підприємства з більшими ставками податків. Делегувати податки можна за допомогою реєстрації підприємства на спеціальному режимі оподаткування (наприклад, за участю громадської організації інвалідів чи неприбуткової організації).

Сутність методу заміни форм господарських відносин полягає в тому, щоб замінити господарську операцію із високим рівнем оподаткування на господарську операцію з нижчим рівнем оподаткування, при чому кінцевий економічний результат цих взаємозамінних операцій повинен бути однаковим або близьким за змістом. Тобто мета господарської операції однакова, а ставки оподаткування при різному варіанті документального оформлення цієї операції – різні. З використанням цього методу податкового планування замінюють правовідносини між контрагентами (комплекс їхніх прав та обов'язків) виключаючи елементи фіктивності.

Сутність методу поділу господарських відносин подібна до методу заміни форм господарських відносин, однак відмінність між цими методами податкового планування суб'єктів господарювання полягає в тому, що при використанні методу поділу господарських відносин замінюють не всю операцію, а лише її частину. Цей метод застосовують у випадках, коли з точки зору оподаткування вигіднішим є поділити господарську операцію на частини, кожна з яких оподатковується за меншими ставками у порівнянні з усією операцією, а в сукупності досягається мінімізація оподаткування суб'єкта господарювання.

Методи податкового планування (ПП)

№ з/п	Метод ПП	Коротка характеристика
1	Зниження бази оподаткування	Використання інструментів податкового планування таким чином, щоб зменшити базу оподаткування, на яку нараховується ставка оподаткування, і відповідно мінімізувати суму податку до сплати
2	Перенесення бази оподаткування	Господарсько-фінансові відносини між підприємствами, одне з яких має з певних податків менші ставки, ніж інші, або нульові ставки, організують таким чином, щоб база оподаткування зменшувалась у підприємства з більшими ставками податків.
3	Заміни форм господарських відносин	Заміна господарської операції із високим рівнем оподаткування на господарську операцію з нижчим рівнем оподаткування, при чому кінцевий економічний результат цих взаємозамінних операцій повинен бути однаковим або близьким за змістом.
4	Поділу господарських відносин	Подібний до методу заміни форм господарських відносин, однак відмінність полягає в тому, що при використанні методу поділу господарських відносин замінюють не всю операцію, а лише її частину.
5	Відтермінування податкового платежу	Перенесення моменту виникнення зобов'язань з податків, єдиного соціального внеску та ін. платежів перед державою на наступний період.
6	Використання територій пільгового оподаткування	Реєстрація об'єкту оподаткування у так званій "податковій гавані", де режими оподаткування досить м'які.
7	Використання нормативних положень облікової політики	В наказі про облікову політику підприємства передбачити розділ, в якому буде описано порядок ведення податкового обліку на підприємстві, або навіть окремо затвердити по підприємству положення про облік податкових платежів підприємства.

Сутність методу відтермінування податкового платежу полягає у перенесенні моменту виникнення зобов'язань з податків, єдиного соціального внеску та ін. платежів перед державою на наступний період, що в свою чергу зберігає обігові кошти підприємства.

Сутність методу використання територій пільгового оподаткування полягає у тому, щоб зареєструвати об'єкт оподаткування у так званій "податковій гавані", де режими оподаткування досить м'які.

Сутність методу використання нормативних положень облікової політики полягає в тому, щоб в наказі про облікову політику підприємства передбачити розділ, в якому буде описано порядок ведення податкового обліку суб'єкта господарювання, або навіть окремо затвердити по підприємству положення про облік податкових та ін. обов'язкових платежів та внесків підприємства. В цьому розділі (або відповідно в положенні про податковий облік на підприємстві) варто розглянути різні підходи до оптимізації та мінімізації податкових та ін. платежів в бюджет за допомогою різних бухгалтерських механізмів, які впливають на визначення зобов'язань перед державою.

Узагальнення методів податкового планування суб'єкта господарювання наведено в табл.

1. Иванов Ю. Б. *Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий: Монография.* / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 272с.; 2. Соловев И.Н. *Как избежать ошибок при налоговом планировании. Налоговые санкции.* / И.Н. Соловев - М. "Налоговый вестник", 2002. - 208 с.; 3. Джаарбеков С.М. *Методы и схемы оптимизации налогообложения.* / С.М. Джаарбеков – М.: МЦФЭР, 2005. – 814 с.; 4. Єлісєєв А.В. *Податкове планування.* / А.В. Єлісєєв, М.П. Підлужний. – Дніпропетровськ: ВКК "Баланс-клуб", 2008. – 208с.

Р.В.Фещур, Т.В. Лебідь, В.Ю.Самуляк
Національний університет "Львівська політехніка"

ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

© Фещур Р.В., Лебідь Т.В., Самуляк В.Ю., 2011

Світовий досвід показує, що вихід з економічної кризи неможливий без активізації інноваційної діяльності підприємств. Інноваційний потенціал розвитку, який тісно пов'язаний з наукою та організаційним впровадженням – є запорукою високого рівня конкурентоспроможності та сталого розвитку. Відповідно, наука, освіта та інновації, які об'єднані у систему проектним менеджментом сьогодні являються визначальними сферами розвитку суспільства та держави. Більшість всесвітньовідомих підприємств свій економічний та виробничо-технологічний потенціал розвитку пов'язують із здобутками науки та активними інноваційними процесами. Окрім того, інновації як фактор є не лише стимулятором розвитку підприємств, а і засобом утримання лідируючих позицій на ринку та джерелом отримання високих прибутків.

Вагомий внесок у дослідження питань, пов'язаних з інноваційною діяльністю підприємств та дослідження проблем розвитку підприємств зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як І.Алексєєв, Є.Баляснікова, В.Геєць, Н.Гончарова, С.Льєнкова, Н.Краснокутська, В. Козик, О.Кузьмін, О.Лапко, Є.Ляпін, І.Макаренко, Б.Патон, С.Покропивний, Й.Петрович, П.Перерва, А.Савченко, А.Старостіна, М.Чумаченко, Н.Чухрай, Й.Шумпетер, А.Яковлев та інші. Незважаючи на значні напрацювання у цій сфері, не існує однозначних методичних підходів щодо формування структури та складу показників, які пропонуються в межах відповідних системних груп, не завжди зрозумілі цілі та умови застосування певних систем показників тощо. Виникає необхідність